

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräille omaisuudenhoito-yhtiöille myönnettävistä veronhuojennuksista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtion vakuusrahastosta annetun lain 1 §:n 5 momentissa tarkoitetuille yhtiöille myönnettävistä veronhuojennuksista. Veronhuojennuksia myönnettäisiin osakeomistukseen perustuvassa valtion määräysvallassa oleville omaisuudenhoitoyhtiölle, sen tytäryhtiölle sekä yhtiölle, joka omistaa omaisuudenhoitoyhtiön osakkeita. Siirrettäessä edellä mainituille yhtiöille omaisuutta valtion vakuusrahaston tai valtion tukitoimien kohteena olevalta pankilta tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvalta koti- tai

ulkomaisilta yhtiöltä omaisuuden luovutukset olisivat leimaverosta vapaita. Yhtiöt vapautettaisiin myös saamistodisteiden leimaverosta niiden ottaessa luottoa toimintansa rahoittamiseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lakia ehdotetaan sovellettavaksi 18 päivän lokakuuta 1993 ja 31 päivän joulukuuta 1994 välisenä aikana tehtyihin omaisuuden luovutuksiin ja annettuihin saamistodisteisiin.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Esitys liittyy yhtenä osana julkisen vallan talletuspankkeihin kohdistamiin julkisiin tukitoimiin. Talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaamiseksi perustettiin 30 päivänä huhtikuuta 1992 voimaan tulleella valtion vakuusrahastosta annetulla lailla (379/92) valtion vakuusrahasto. Valtion vakuusrahasto on eduskunnan vastattavana oleva valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Rahastoon kuuluvat talletuspankit sekä ulkomaisien pankkien sivukonttorit, jotka ottavat vastaan talletuksia. Rahastolla on hallintoneuvosto, jonka muodostavat eduskunnan pankkivaltuutetut. Lisäksi sillä on johtokunta ja vakainhenkilöstö.

Rahaston tukivaltuus on ollut 20 000 miljoonaa markkaa. Rahaston varoista on voitu myöntää lainoja erityiseshdoin liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastolle, säästöpankkien vakuusrahastolle ja osuuspankkien

vakuusrahastolle sekä antaa takauksia mainittujen vakuusrahastojen ottamille lainoille. Rahasto on voinut merkitä rahastoon kuuluvan pankin osakkeita ja osuuksia, antaa pankin ottamille lainoille takauksia ja myöntää muutakin rahoitustukea, jos se on ollut tarpeellista pankin toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden vakaan turvaamiseksi.

Rahaston tukivaltuudet loppuivat kesäkuussa 1993, ja pankkien tukeminen siirtyi valtion talousarvioon varatuista määrärahoista tapautuvaksi.

Valtion vakuusrahaston tukitoimien yhteydessä on tullut esille tilanteita, joissa taloudellisissa vaikeuksissa olevan pankin tervehdyttäminen on vaatinut riskipitoisten ja huonotuottoisten omaisuuserien siirtämistä pois tuettavan pankin omistuksesta.

2. Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Valtion vakuusrahastosta annettua lakia on

muutettu lailla (857/93). Lakiin lisättiin 15 päivänä lokakuuta 1993 säännökset omaisuudenhoitoyhtiöistä. Omaisuudenhoitoyhtiöt ovat rahaston omistuksessa tai sen hallinnoimia silloin, kun niiden omistus on suoraan valtiolla.

Omaisuudenhoitoyhtiö on yhtiö, jossa rahastolla tai valtiolla on aina osakeomistukseen perustuva määräysvalta. Yhtiön tarkoituksena on valtion tai rahaston tukitoimien kohteena olevan pankin omaisuuden tai vastuiden ostaminen tai muu hankkiminen ja hoitaminen sekä myyminen tai muu luovuttaminen. Rahasto voi myös hallinnoida tai omistaa osakkeita osakeyhtiössä, joka omistaa omaisuudenhoito-yhtiön osakkeita, sekä muussa osakeyhtiössä, jos sitä voidaan pitää tarpeellisenä pankin toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden turvaamisen kannalta.

Valtion vakuusrahastosta annetun lain 1 §:n 5 momentissa tarkoitettu yhtiön voi perustaa tai hankkia valtion vakuusrahasto tai valtio. Tällöin yhtiön perustamisesta tai hankkimisesta päättää valtioneuvosto valtion talousarviossa tarkoitukseen varatun määrärahan ja valtuuksien puitteissa.

Valtio ja valtion vakuusrahasto ovat leimaverolain 2 §:n nojalla vapaita leimaveron suorittamisesta. Lain 57 §:n mukaan arvopapereiden luovutus on leimaverosta vapaa, jos ostajana tai myyjänä on Suomen valtio tai valtion vakuusrahasto. Vapautus leimaverosta ei koske valtion perustamia ja omistamia valtion vakuusrahastosta annetussa laissa tarkoitettuja yhtiöitä eikä valtion vakuusrahaston perustamia ja omistamia yhtiöitä.

Leimaverolain 16 §:n mukaan kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirja on lainhuutoa haettaessa varustettava veron määrää vastaavilla leimamerkeillä. Kun omaisuuden arvo on yli 200 000 markkaa, veron määrä on 6 prosenttia. Kun kaupungissa olevaa vuokratonttia rakennuksineen koskevan vuokraoikeuden siirto ilmoitetaan kunnalliselle viranomaiselle, vuokraoikeuden luovutuskirja on varustettava leimalla kiinteistön kauppakirjan leimaamisesta säädettyyn määrään.

Leimaverolain 55 §:n mukaan leimaveroa on suoritettava 1,6 prosenttia arvopapereiden kauppahinnasta tai vaihtoarvosta, jos arvopapereita myydään tai vaihdetaan arvopaperimarkkinalaissa (495/89) tarkoitettun arvopaperipörssitoiminnan tai arvopaperinvälittäjien yhteisön ylläpitämän sopimusmarkkinatoiminnan ulkopuolella.

Velkakirja ja shekkitili- tai muu lainasopimus on, kun se annetaan leimaverolain 47 §:ssä tarkoitettulle lainausliikettä harjoittavalle laitokselle tai kassalle, leimattava pääoman suuruuden mukaan 1,5 prosentin määrään kulta-kin täydeltä markalta.

Omaisuudenhoitoyhtiöitä perustetaan, jos valtion tai vakuusrahaston tuen kohteena olevan pankin omaisuutta tai vastuita on tukiratkaisun aikaansaamiseksi siirrettävä pankin taaseesta erilliseen omaisuudenhoitoyhtiöön. Omaisuudenhoitoyhtiön perustamiskustannukset, sen tappiot ja siitä aiheutuvat muut kustannukset maksetaan valtion talousarvioon varatusta määrärahasta. Omaisuudenhoitoyhtiö olisi omaisuuden vastaanottajana myös velvolinen suorittamaan omaisuuden siirtoleimaverot. Näin ollen leimaverot tulisivat viime kädessä maksettaviksi valtion varoista. Siirrettävässä omaisuutta tuettavasta pankista omaisuudenhoitoyhtiön tytäryhtiöön tai yhtiöön, jonka tarkoituksena on omistaa omaisuudenhoito-yhtiön osakkeita, tulisivat leimaverot vastaavasti katettaviksi valtion talousarvioon varatuista määrärahoista.

Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että vakuusrahastolain 1 §:n 5 momentissa tarkoitettu omaisuudenhoitoyhtiö on vapaa omaisuuden siirtoleimaveron suorittamisesta. Verosta vapauttaminen koskisi niitä luovutuksia, joilla vakuusrahaston tai valtion tuen kohteena olevan pankin omaisuutta siirretään laissa tarkoitettuihin yhtiöihin osana pankkien tukiratkaisua.

Yhtiöt vapautettaisiin myös saamistodistoiden leimaverosta niiden luottojen osalta, joita yhtiöt ottavat luottolaitoksilta toimintansa rahoittamiseksi.

Lakia sovellettaisiin siten, että veronhuojennukset koskisivat kaikkia lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuille yhtiöille tehtyjä omaisuuden luovutuksia ja yhtiöiden antamia saamistodisteita, jos omaisuuden luovutusoikeustoimet on tehty ja saamistodisteet on annettu yhtiöiden perustamisen jälkeen lokakuun 18 päivän 1993 ja joulukuun 31 päivän 1994 välisenä aikana mainitut päivät mukaan lukien.

3. Esityksen vaikutukset

Lakiehdotuksen 1 §:n 2 momentissa tarkoitettut yhtiöt rahoittavat toimintansa luottolaitoksilta saaduilla luotoilla, jotka valtio on taannut,

taikka valtion talousarviossa tarkoitukseen varatuilla määrärahoilla. Valtion vuoden 1993 IV lisätalousarvion mukaan valtio voi maksaa talousarviossa pankkitoiminnan tukemiseen varatusta määrärahasta omaisuudenhoitoyhtiön perustamiskustannukset sekä yhtiön tappiot.

Lakiehdotuksessa tarkoitettuihin omaisuudenhoito- ja muihin yhtiöihin on arvioitu alustavasti siirrettävän pankeista kiinteistö, asuntoja muita osakkeita arviolta 2 400 miljoonan markan arvosta ja kiinteistöjä 6 200 miljoonan markan arvosta. Omaisuuden siirroista aiheutuisi omaisuudenhoitoyhtiölle tai muulle tässä tarkoitettulle yhtiölle leimaveroina arviolta noin 411 miljoonan markan kustannukset. Yhtiöiden on arvioitu tarvitsevan käyttöpääomarahoitusta noin 500 miljoonaa markkaa. Yhtiöiden luotonottoon liittyvien saamistodisteiden leimaveron määräksi arvioidaan 7,5 miljoonaa

markkaa. Esityksessä ehdotettujen veronhuojennusten johdosta valtiolle jäisi leimaveron tuottona kertymättä arviolta yhteensä 418,5 miljoonaa markkaa.

Mikäli omaisuudenhoitoyhtiöt ja muut edellä mainitut yhtiöt maksavat leimaveron valtiolle, joutuu valtio maksaman leimaveron pankkitoiminnan tukemiseen varatuista määrärahoista. Tämä merkitsisi rahan kierrättämistä valtion talousarviossa, koska määrärahat puolestaan katetaan muun ohella verotuloilla, joihin leimaveron tuottokin lasketaan.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälässä määritellään ne yhtiöt, joita laissa säädettävät veronhuojennukset koskevat. Näitä yhtiöitä ovat valtion vakuusrahastosta annetun lain 1 §:n 5 momentissa tarkoitettujen valtion vakuusrahaston tai valtion määräysvallassa olevien omaisuudenhoitoyhtiöiden ja näiden tytäryhtiöiden sekä omaisuudenhoitoyhtiön osakkeita omistavat yhtiöt, joiden tulee myös olla valtion määräysvallassa. Tytäryhtiöltä edellytetään, että sen tarkoituksena on valtion tai valtion vakuusrahaston tukitoimien kohteena olevan pankin omaisuuden ostaminen tai muu hankkiminen ja hallinnointi sekä myyminen tai muu luovuttaminen. Verohelpotuksen kohteena oleva tytäryhtiö ei saa itse suoraan harjoittaa esimerkiksi rakennus- tai muuta elinkeinotoimintaa. Lakia sovellettaisiin oikeustoimiin, jotka on tehty osana valtion tai valtion vakuusrahaston tukitoimien kohteena olevan pankin tervehdyttämistä valtion vakuusrahastosta annetun lain mukaisesti.

2 §. Pykälään sisältyy omaisuuden siirtoleimaveroa koskeva vapauttamissäännös. Säännöksen mukaan leimaverosta vapaita ovat luovutukset, joilla lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen omaisuudenhoitoyhtiöiden ja muiden

siinä mainittujen yhtiöiden omistukseen siirretään arvopapereita, osakkeita tai kiinteistöjä valtion vakuusrahaston tai valtion tuen kohteena olevalta pankilta tai pankin kanssa samaan konserniin kuuluvalta koti- tai ulkomaiselta osakeyhtiöltä. Samoin on leimaverosta vapaa kaupungissa olevaa vuokratonttia koskeva luovutuskirja, kun mainitut yhtiöt ilmoittavat saannostaan kunnalliselle viranomaiselle.

3 §. Pykälän mukaan leimaverosta vapaa olisi velkakirja, shekkitili- tai muu lainasopimus, jonka 1 §:ssä tarkoitettu omaisuudenhoitoyhtiö tai muu pykälässä tarkoitettu yhtiö on lainkohdassa tarkoitettujen toimintansa rahoittamiseksi antanut leimaverolaissa tarkoitettulle lainausliikettä harjoittavalle laitokselle tai kasalle. Yhtiö olisi vapaa sellaisen saamistodisteen leimaverosta, jonka tarkoittamalla lainalla on rahoitettu omaisuuden hankinta tuen kohteena olevalta pankilta omaisuudenhoitoyhtiölle tai laissa tarkoitettulle tytäryhtiölle tai jota on käytetty omaisuudenhoitoyhtiön osakkeiden hankinnan rahoittamiseen.

4 §. Pykälään sisältyy voimaantulo- ja soveltamissäännös. Lakia sovellettaisiin takautuvasti laissa tarkoitettuihin oikeustoimiin, jotka on tehty yhtiöiden perustamisen jälkeen lokakuun 18 päivän 1993 ja joulukuun 31 päivän 1994

välisenä aikana mainitut päivät mukaan lukien. Pykälässä säädetään lisäksi, että lääninverovirasto palauttaa hakemuksesta ennen lain voimaantuloa jo maksetun laissa tarkoitetun veron.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräille omaisuudenhoitoyhtiöille myönnettävistä veronhuojennuksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Talletuspankkien vakaan toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseen liittyvien tukitoimenpiteiden yhteydessä valtion vakuusrahaston tai valtion määräysvallassa olevat ja rahaston hallinnoimat yhtiöt vapautetaan leimaveron suorittamisesta siten kuin tässä laissa säädetään.

Edellä 1 momentissa leimaverosta vapautella yhtiöllä tarkoitetaan valtion vakuusrahastosta annetun lain 1 §:n 5 momentissa tarkoitettua omaisuudenhoitoyhtiötä ja sen tytäryhtiötä, jonka tarkoituksena on valtion tai valtion vakuusrahaston tukitoimien kohteena olevan pankin omaisuuden ostaminen tai muu hankkiminen ja hallinnoiminen, sekä yhtiötä, joka on osakeomistukseen perustuvassa valtion määräysvallassa ja jonka tarkoituksena on omaisuudenhoitoyhtiön osakkeiden omistaminen.

2 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettut yhtiöt ovat vapaita leimaverolain 16 ja 26 §:ssä tarkoitetuista luovutuskirjoista samoin kuin arvopapereiden luovutuksen yhteydessä suoritettavasta leimaverosta.

Verosta vapaita ovat luovutukset, joilla 1 §:ssä tarkoitettun yhtiön omistukseen siirretään valtion tai valtion vakuusrahaston tuen kohteena olevan pankin tai tämän kanssa samaan konserniin kuuluvan koti- tai ulkomaisen yhtiön omaisuutta.

3 §

Leimaverosta vapaita ovat saamistodisteet, jotka 1 §:ssä tarkoitettu yhtiö antaa leimaverolain 47 §:ssä tarkoitettulle lainausliikettä harjoittavalle laitokselle tai kassalle.

4 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan lokakuun 18 päivän 1993 ja joulukuun 31 päivän 1994 välisenä aikana tehtyihin omaisuuden luovutuksiin ja annettuihin saamistodisteisiin.

Lääninverovirasto maksaa hakemuksesta takaisin ennen tämän lain voimaantuloa maksetun tässä laissa tarkoitettun leimaveron.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri Iiro Viinanen

